

महाराष्ट्र विधानसभा
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
गुरुवार, दिनांक १५ मार्च, २०१८

(सकाळी १०.०० ते १०.४५ वाजेपर्यंत)

लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :

- (१) सर्वश्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील, विजय वडेटीवार, मो. आरिफ नसीम खान, अमित देशमुख, अमिन पटेल, त्र्यंबकराव भिसे, प्रा. वर्षा गायकवाड, सर्वश्री. सुनिल केदार, अमर काळे, अस्लम शेख, हर्षवर्धन सपकाळ, डॉ. संतोष टारफे, सर्वश्री. अब्दुल सत्तार, संग्राम थोपटे, राहुल बोंद्रे, अॅड. राहुल कुल, श्री. भारत भालके, अॅड. यशोमती ठाकूर, सर्वश्री. संजय शिरसाट, अजित पवार, दिलीप वळसे-पाटील, जयंत पाटील, शशिकांत शिंदे, जितेंद्र आव्हाड, संदीप नाईक, राजेश टोपे, जयदत्त क्षीरसागर, हसन मुश्रीफ, भास्कर जाधव, राणाजगजीतसिंह पाटील, राहुल जगताप, श्रीमती सुमन पाटील, सर्वश्री. प्रदीप जाधव-नाईक, पांडुरंग बरोरा, वैभव पिचड, दत्तात्रय भरणे, मकरंद जाधव-पाटील, विजय भांबळे, भाऊसाहेब पाटील-चिकटगांवकर, संग्राम जगताप, सुरेश लाड, राहुल मोटे, संजय कदम, हनुमंत डोळस, दिपक चव्हाण, पंकज भुजबळ, डॉ. सतीश पाटील, श्री. बाळासाहेब पाटील, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"औरंगाबाद शहरातील तब्बल अडीच हजार टन साचलेला कचरा, शहरातील कचरा डेपो, कचरा कुंड्याही भरून वाहू लागणे, नारेगाव, मांडकी, पळशी यासह १५ ते २० गावातील नागरिकांनी कचरा डेपोच्या विरोधात दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीपासून सुरु केलेले आंदोलन, कचरा डेपो हटवण्याची होत असलेली मागणी, शहरातील कचरा डेपोवर साठून राहिलेला ५ दिवसांचा कचरा, शहरात दुर्गंधी पसरण्याचा निर्माण झालेला धोका, झोपडपट्टी भागात दोन लाख मास्क वाटणे, महानगर पालिकेतील डॉक्टरांच्या सुट्ट्या रद्द करणे, यासारखी खबरदारीची करण्यात आलेली उपाययोजना, गावकऱ्यांनी दिलेल्या इशान्याकडे प्रशासनाने केलेले दुर्लक्ष, औरंगाबाद महानगरपालिकेचा निष्काळजीपणा, पर्यायी जागा शोधण्यास पालिकेला आलेले अपयश, सदर गंभीर परिस्थितीकडे शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

- (२) डॉ. राहुल पाटील, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे

मुख्यमंत्र्याचे लक्ष वेधतील:-

"परभणी शहरातील एकूण १४९ सर्व्हे नंबर मधील १४७६-२४ एकर जमिनीवर निजामकाळात अनेक बांधकामे झालेली असणे, या बांधकामाचे हस्तांतर नोंदणीकृत झालेले असणे, सदर जमिनीवर नविन बांधकामे अथवा दुरुस्ती करण्याची मागणी नागरिकांनी परभणी महानगरपालिका यांचेकडे केलेली असणे, जिल्हाधिकारी, परभणी यांच्या कार्यालयात महसूल, महापालिका, नगररचना या विभागाच्या अधिका-यांच्या बैठकीत उक्त सर्व्हे नंबरमधील बांधकामे/ दुरुस्त्या याबाबत कोणतीही चर्चा अथवा निर्णय न होणे, असे असतांनाही परभणी महानगरपालिकातर्फे वरील बैठकीत परभणी जिल्हाधिका-यांनी तोंडी आदेश दिले आहेत असे कारण दर्शवून बांधकाम व दुरुस्त्यांना परवानगी देण्याचे काम बंद करण्यात येणे, जमिनी नागरिकांच्या नावावर असल्याबाबत पुरावे असूनही ते ग्राह्य न धरणे, यामुळे गेल्या तीन वर्षात तेथील खरेदी विक्री चालू असली तरी नागरिकांना नविन बांधकामांना, फेरफारांना व महानगरपालिकेची परवानगी न मिळणे, परिणामी बँकातर्फे रहिवाशांना कर्ज न मिळणे, गेल्या तीन वर्षात या संदर्भात स्थानिक नागरिकांनी विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद, जिल्हाधिकारी/ महानगरपालिका आयुक्त, परभणी; उपविभागीय अधिकारी, तहसिलदार, जिल्हा भूमि अभिलेख इत्यादी कार्यालयांकडे लेखी निवदेनाद्वारे करण्यात आलेली मागणी, याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी देखील जिल्हाधिकारी व महानगरपालिका आयुक्त यांचेशी केलेला पत्रव्यवहार, तथापि, यावर अद्याप कोणतीच कार्यवाही झाली नसणे, परिणामी नागरिकांमध्ये पसरलेला असंतोष, जमिनीचे सर्व व्यवहार ठप्प होऊन परभणी शहराचा खुंटलेला विकास, त्यामुळे या संदर्भात नविन बांधकामांना परभणी महानगरपालिकेतर्फे परवानगी देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

- (३) **श्रीमती संध्यादेवी देसाई-कुपेकर, सर्वश्री. हसन मुश्रीफ, जयंत पाटील, श्रीमती सुमन पाटील, श्री. प्रकाश आंबटकर, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे वन मंत्र्याचे लक्ष वेधतील :-**

"कोल्हापूर जिल्हयातील आजरा, भूदरगड, राधानगरी, गगनबावडा, चंदगड व शाहूवाडी तालुक्यामध्ये गवारेडे व हत्तीमुळे शेतीचे मोठया प्रमाणात झालेले नुकसान, आजरा तालुक्यामध्ये विशेषतः आजरा, पेरेणोली, गवसे, देवर्डे, किटवडे परिसरामध्ये कर्नाटक व सिंधुदुर्ग जिल्हयातून ४ ते ५ जंगली हत्ती गत वर्ष ते दीड वर्षे वास्तव्यास असून या हत्तीमुळे विस्कळीत झालेले जनजीवन, हत्ती व गवारेडे यांच्याकडून भात, ऊस, केळी, काजू बाग, नाचणी, भुईमुग, वर्णा व हरभरा यासह अन्य पिकांचे नुकसान टाळण्याकरीता शेतकऱ्यांनी शेतामध्ये माचा (खोप) तसेच सिमेंटचे पोल उभारून तारेचे कंपाऊंड करून शेतीचे केलेले संरक्षण, हत्ती व गवारेडे यांच्या हल्ल्यामुळे गत १० वर्षांमध्ये ३० हून अधिक शेतकऱ्यांचा तसेच वर्षभरापूर्वीच आकुर्डे (ता.भूदरगड) येथील स्थानिक पत्रकार श्री.रघुभाई शिंदे व शेतकरी अनिल पोवास यांचा गव्याच्या हल्ल्यामध्ये झालेला मृत्यु, वन

विभागाकडून मिळणाऱ्या नुकसान भरपाईच्या रक्कमेमध्ये राधानगरी, भूदरगड व आजरा तालुक्यात असणारी तफावत, नुकसान भरपाई देण्याच्या संदर्भातील शासन निर्णयामध्ये केळी, हरभरा व वर्णा (पावटा) या पिकांचा तसेच शेतातील नांगर, बैलगाडी, पाण्याचा पाईप, शेतातील प्लॅस्टीकची पाण्याची टाकी, सिमेंट खांब इत्यादींचा नसलेला समावेश, शासनाकडून मिळणारी तुटपुंजी रक्कम तसेच कागदपत्रे सादर करूनही नुकसान भरपाई न मिळणे, हत्ती पकडण्यासाठी सावंतवाडीच्या धर्तीवर "हत्ती पकड मोहिम" राबविण्याची स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी केलेल्या मागणीनुसार वन्यजीव विभागाकडून ६२ लाख रुपये मंजूर होऊनही अद्याप कर्नाटकातील हत्ती पकडणारे प्रशिक्षित मनुष्यबळ उपलब्ध न होणे, याबाबत शासनाकडे वारंवार पाठपुरावा करूनही कोणतीही कार्यवाही न होणे, राधानगरी, भूदरगड व आजरा हे तिन्ही तालूके अभयारण्याशेजारी असल्यामुळे वन्यप्राण्यांद्वारे केल्या जाणाऱ्या नुकसानीचे प्रमाण अधिक असून नुकसान भरपाईची प्रकरणे वेळेत मंजूर होत नसल्यामुळे नागरीकांमध्ये पसरलेला असंतोष, वन्यप्राण्यांकडून होणारे नुकसान टाळण्याकरीता सौर उर्जेवरील अथवा विजेवरील सौर कुंपनाकरीता शेतकऱ्यांना शासनाने अनुदान देऊन गवारेडे व हत्तींना मारण्याची परवानगी द्यावी अथवा गवारेड्यांच्या प्रजनन क्षमतेवर (कुंट्रोल नियोजन) मर्यादा आणण्याची होत असलेली मागणी, राधानगरी, भूदरगड व आजरा तालुक्यातील ३५ हजार हून अधिक कुटुंबियांना वन विभागाकडून देण्यात येणारे गॅस कनेक्शन निधी अभावी प्रलंबित असणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(सकाळी ११.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे -

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे -

(१) मुख्यमंत्री : (क) विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील नियम ८ अन्वये विधी व न्याय विभागाचा सन २०१६-२०१७ या वित्तीय वर्षातील योजनांतर्गत आणि योजनेत्तर योजनांवरील वैधानिक विकास मंडळनिहाय (अविभाज्य भागासह) प्रत्यक्ष खर्चाचा तपशील सभागृहासमोर ठेवतील.

(ख) महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण

महामंडळ मर्यादित, मुंबई यांचा दिनांक ३१ मार्च, २०१६ रोजी समाप्त होणाऱ्या वर्षाचा बेचाळीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

(२) **वैद्यकीय शिक्षण मंत्री** : विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील नियम ८ अन्वये **वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाचा** सन २०१६-२०१७ या वित्तीय वर्षातील योजनांतर्गत आणि योजनेत्तर योजनांवरील वैधानिक विकास मंडळनिहाय (अविभाज्य भागासह) प्रत्यक्ष खर्चाचा तपशील सभागृहासमोर ठेवतील.

(३) **पर्यावरण मंत्री** : विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील नियम ८ अन्वये **पर्यावरण विभागाचा** सन २०१६-२०१७ या वित्तीय वर्षातील योजनांतर्गत आणि योजनेत्तर योजनांवरील वैधानिक विकास मंडळनिहाय (अविभाज्य भागासह) प्रत्यक्ष खर्चाचा तपशील सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : लोकलेखा समितीचा तेहतिसावा अहवाल सभागृहास सादर करणे.

चार : वित्त मंत्री यांचा म.वि.स. नियम ५७ अन्वये प्रस्ताव :

"अर्थसंकल्पातील अनुदानासाठीच्या मागण्यांवर चर्चा व मतदानाच्या संदर्भात विधानसभा नियमांतील नियम २५१ (१) मधील दहा दिवसांच्या कालावधीबाबतची जी तरतूद आहे ती महाराष्ट्र विधानसभा नियमांतील नियम ५७ अन्वये स्थगित करण्यात यावी.

पाच : सन २०१८-२०१९ च्या अर्थसंकल्पातील अनुदानाच्या मागण्यांवर चर्चा व मतदान. (पहिला दिवस)

- (१) महसूल व वन विभाग.
- (२) कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग.
- (३) नगरविकास विभाग.
- (४) वित्त विभाग.
- (५) विधी व न्याय विभाग.

(मतास टाकावयाच्या मागण्यांची सूची स्वतंत्रपणे वितरीत केल्याप्रमाणे)

सहा : शासकीय विधेयके :

(अ) पुरःस्थापनार्थ :-

सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ११ — मुंबई महानगरपालिका, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (सुधारणा) विधेयक, २०१८.

(ब) विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

- (१) (क) भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ (२) (अ) आणि महाराष्ट्र विधानसभा नियम १५९ (२) अन्वये सर्वश्री. अबु आझमी, भारत भालके, अस्लम शेख, विजय वडेटीवार, हर्षवर्धन सपकाळ, राधाकृष्ण विखे-पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"ही विधानसभा सन २०१८ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ७ — महाराष्ट्र पायाभूत सुविधा विकास सक्षम प्राधिकरण अध्यादेश, २०१८ नापसंत करते."

- (ख) सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १० — महाराष्ट्र पायाभूत सुविधा विकास सक्षम प्राधिकरण विधेयक, २०१८.

- (ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.भारत भालके, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १० — महाराष्ट्र पायाभूत

सुविधा विकास सक्षम प्राधिकरण विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) (क) सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७ — भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१८.

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अस्लम शेख, अमर काळे, सुनिल केदार, अमिन पटेल, डॉ.संतोष टारफे, श्रीमती निर्मला गावीत, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७ — भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७ — भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ३५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(घ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री हर्षवर्धन सपकाळ, अमित झनक, प्रा.विरेंद्र जगताप, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७ — भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ३१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ङ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.भारत भालके, वि.स.स.

यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७ – भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(३) (क) सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८ – महाराष्ट्र भूमिगत नळमार्ग व भूमिगत वाहिन्या (जमिनीमधील वापर हक्काचे संपादन) विधेयक, २०१८.

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अस्लम शेख, विजय वडेट्टीवार, अमर काळे, सुनिल केदार, डी.पी.सावंत, बाळासाहेब थोरात, अमिन पटेल, वसंतराव चव्हाण, त्र्यंबकराव भिसे, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८ – महाराष्ट्र भूमिगत नळमार्ग व भूमिगत वाहिन्या (जमिनीमधील वापर हक्काचे संपादन) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८ – महाराष्ट्र भूमिगत नळमार्ग व भूमिगत वाहिन्या (जमिनीमधील वापर हक्काचे संपादन) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ३५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(घ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.भारत भालके, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८ – महाराष्ट्र भूमिगत नळमार्ग व भूमिगत वाहिन्या (जमिनीमधील वापर हक्काचे संपादन) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २१ सदस्यांच्या संयुक्त

समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(४) (क) सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९ – महाराष्ट्र परिचारिका (सुधारणा) विधेयक, २०१८.

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अस्लम शेख, विजय वडेद्वीवार, अमर काळे, सुनिल केदार, डी.पी.सावंत, बाळासाहेब थोरात, अमिन पटेल, वसंतराव चव्हाण, त्र्यंबकराव भिसे, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९ – महाराष्ट्र परिचारिका (सुधारणा) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९ – महाराष्ट्र परिचारिका (सुधारणा) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ३५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(घ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.हर्षवर्धन सपकाळ, प्रा.विरेंद्र जगताप, श्री.अमित झनक, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९ – महाराष्ट्र परिचारिका (सुधारणा) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ङ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.भारत भालके, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१८ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९ – महाराष्ट्र परिचारिका (सुधारणा) विधेयक, २०१८ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(बुधवार, दिनांक १४ मार्च, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सात : अॅड राज पुरोहित, श्री शंभुराज देसाई, अॅड पराग अळवणी, श्री. ज्ञानराज चौगुले, श्रीमती मनिषा चौधरी, डॉ. जयप्रकाश मुंदडा, श्रीमती मंदा म्हात्रे, श्री. सुभाष साबणे, डॉ. भारती लव्हेकर, सर्वश्री. अनिल कदम, पास्कल धनारे, किशोर पाटील, संजय केळकर, राजाभाऊ वाजे, उन्मेश पाटील, वैभव नाईक, डी. मल्लिकार्जून रेड्डी, अनिल बाबर, डॉ. राहुल आहेर, प्रा.चंद्रकांत सोनवणे, सर्वश्री महेश चौघुले, राजन साळवी, प्रा. मेधा कुलकर्णी, सर्वश्री. सुनिल प्रभु, बाबुराव पाचर्णे, उदय सामंत, राजेंद्र पाटणी, चंद्रदीप नरके, अॅड. आकाश फुंडकर, सर्वश्री भरतशेठ गोगावले, समीर कुणावार, मनोहर भोईर, विकास कुंभारे, अजय चौधरी, डॉ. देवराव होळी, सर्वश्री. सुनिल शिंदे, राजू तोडसाम, मंगेश कुडाळकर, श्रीमती देवयानी फरांदे, सर्वश्री सुभाष भोईर, किसन कथोरे, प्रकाश आबिटकर, सुरेश भोळे, प्रकाश फातर्णेकर, प्रशांत बंब, उल्हास पाटील, नरेंद्र पवार, नारायण पाटील, बाळासाहेब मुरकुटे, अशोक पाटील, सुधाकर भालेराव, हेमंत पाटील, अमित साटम, शांताराम मोरे, वि.स.स यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :-

"राज्यात मुंबई, कोकण भागात लाभलेला लांब व निसर्गरम्य समुद्र किनारा, समुद्राच्या सात्रिध्यातील रॉक गार्डन, समुद्राखालील प्रवाळे व जीवसृष्टीचा आनंद लुटण्यासाठी असलेले स्कूबा डायव्हिंग व स्नार्कलिंग, छत्रपती श्री शिवाजी महाराजांची पवित्र स्मृती व शूर वीरांचा पारंपारिक इतिहास असलेले शिवनेरी, रायगड, सिंधुदुर्ग, तोरणा, मुरूड-जंजीरा, लोहगड, विजयदुर्ग, दुर्गाडी इत्यादी पुरातन व ऐतिहासिक किल्ले व जयगड, सिंहगड, प्रतापगड, माऊली इ. गड यांचे संवर्धन करण्याची आवश्यकता, दर्यासारंग सरखेल श्री. कान्होजी आंग्रे यांच्या पवित्र स्मृती जपण्याची आवश्यकता, औरंगाबादमधील जगप्रसिद्ध अजिंठा व वेरूळ लेणी व गुंफा अत्यंत जुन्या झाल्या असल्याने त्यांचे संवर्धन व पर्यटकांना आकर्षित करण्याच्या दृष्टीने तेथे अत्याधुनिक योजना राबविण्याची आवश्यकता, संतभूमी महाराष्ट्रातील पंढरपुरचे विठ्ठल-रखुमाई मंदिर, कोल्हापुरचे महालक्ष्मी मंदिर, तुळजापुरचे भवानीमाता मंदिर, शिर्डीचे साईबाबा मंदिर, अष्टविनायक, शनिशििंगनापूर, भारतातल्या १२ ज्योतिर्लिंगापैकी महाराष्ट्रातील चार ज्योतिर्लिंगे, नाशिकमध्ये होणारा कुंभमेळा, आषाढी एकादशी निमित्त राज्यातून विविध ठिकाणांहून पंढरपूरच्या वारीकरिता पायी निघणारे व दिवसेंदिवस प्रवास करणारे वारकरी यांना वारीच्या मार्गात सुविधा पुरविण्याकरिता नियोजन करण्याची आवश्यकता, विदर्भातील ताडोबा, नवेगाव, बोर व्याघ्र प्रकल्प, राष्ट्रीय अभयारण्य व तेथील राष्ट्रीय प्राणी व समृद्ध वनसंपदा, नागपूरमधील दीक्षाभूमी, देशाची औद्योगिक राजधानी म्हणून ख्याती पावलेले मुंबई शहर, मुंबईतील पुरातन कोळी संस्कृती तसेच फिल्म जगतात बॉलीवूड म्हणून प्रसिद्ध असलेली मुंबईची फिल्म नगरी, मुंबई शहरात असलेले जागतिक व्यापार केंद्र, श्री मुंबादेवी, श्री

महालक्ष्मी, श्री सिद्धीविनायक इत्यादी प्रसिद्ध दैवते, देवी माऊंट मेरी, हाजीअलीचा दर्गा, पारशी समाजाची मंदिरे, श्री गोडीजी व श्री शांतीनाथ मंदिर, चैत्यभूमी इत्यादी विविध धर्माच्या भाविकांची श्रद्धास्थाने, तसेच गेट वे ऑफ इंडिया, मरिन ड्राईव्ह, नरिमन पॉईंट, बॅलार्ड पिअर, ससून डॉक, छत्रपती शिवाजी महाराज रेल्वे स्थानक, मुंबई महापालिका इमारत, हुतात्मा चौक, काळाघोडा, छत्रपती शिवाजी महाराज वस्तुसंग्रहालय, विज्ञान भवन, एशियाटिक लायब्ररी, मुंबई विद्यापीठ, हॉर्नीमन सर्कल या ऐतिहासिक वास्तू इत्यादींचे संवर्धन व जतन करण्याची आवश्यकता, दिल्ली बोट क्लब येथून २६ जानेवारी या प्रजासत्ताक दिनादिवशी निघणा-या परेडच्या धर्तीवर मुंबईतील मरीन ड्राईव्ह ते नरीमन पॉईंटपर्यंत प्रतिवर्षी २६ जानेवारी रोजी काढण्यात येणारी भव्यदिव्य व नेत्रसुखद परेड, शैक्षणिक नगरी पुणे शहरातील पुरातन व नावाजलेल्या शिक्षणसंस्था, पश्चिम महाराष्ट्रातील सह्याद्रीच्या नयनरम्य पर्वतरांगा, महाराष्ट्र राज्य पर्यटन क्षेत्रात देशभरातील प्रथम क्रमांकाचे राज्य बनविण्याच्या दृष्टीने व महाराष्ट्राची सांस्कृतिक परंपरा वृद्धीगत करण्याकरिता नियोजनबद्ध व कालबद्ध कार्यक्रम आखण्याची आवश्यकता ज्यायोगे देशभरातील व जागतिक स्तरावरील पर्यटक महाराष्ट्र राज्यात आकर्षित होऊन राज्यातील हॉटेल्स उद्योग, वाहतूक उद्योग यामध्ये वृद्धी होऊन लाखो बेरोजगार तरुणांना रोजगार उपलब्ध होऊ शकेल त्याचप्रमाणे राज्याच्या महसूलात वाढ होईल या दृष्टीने राज्य शासनाचे पर्यटन धोरण बनविण्याची आवश्यकता, मत्स्य उत्पादन दिवसेंदिवस कमी होत असल्यामुळे लहान आणि पारंपारिक मच्छिमारी करणा-यांवर आर्थिक संकट, कोकणातील व समुद्र किनारपट्टीतील मच्छिमारांना आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करण्याकरिता मत्स्य शेती वाढविण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

आठ : सर्वश्री. राधाकृष्ण विखे-पाटील, अजित पवार, पृथ्वीराज चव्हाण, दिलीप वळसे-पाटील, गणपतराव देशमुख, जयंत पाटील, विजय वडेटीवार, बाळासाहेब थोरात, शशिकांत शिंदे, प्रा. विरेंद्र जगताप, सर्वश्री जयदत्त क्षीरसागर, जितेंद्र आव्हाड, प्रा. वर्षा गायकवाड, सर्वश्री भास्कर जाधव, अब्दुल सत्तार, गोपालदास अग्रवाल, मो. आरीफ नसीम खान, सुनिल केदार, दिलीप सोपल, मधुकरराव चव्हाण, अॅड. यशोमती ठाकूर, डॉ. सतिश पाटील, सर्वश्री. अमिन पटेल, डि. एस. अहिरे, राहुल मोटे, डी. पी. सावंत, हसन मुश्रीफ, बसवराज पाटील, राजेश टोपे, दत्तात्रय भरणे, नितेश राणे, बाळासाहेब पाटील, वसंतराव चव्हाण, रणजित कांबळे, डॉ. संतोष टारफे, श्रीमती दिपीका चव्हाण, सर्वश्री कुणाल पाटील, हनुमंत डोळस, काशिराम पावरा, हर्षवर्धन सपकाळ, विजय भांबळे, राहुल बोंद्रे, वैभव पिचड, सुभाष उर्फ पंडितशेठ पाटील, अमर काळे, अमित झनक, कु. प्रणिती शिंदे, श्रीमती अमिता चव्हाण, सर्वश्री भाऊसाहेब कांबळे, शेख आसिफ शेख रशीद, श्रीमती निर्मला गावित, सर्वश्री अस्लम शेख, त्र्यंबकराव भिसे, जयकुमार गोरे, भारत भालके, सिध्दाराम म्हेत्रे, पांडुरंग बरोरा, कालिदास कोळंबकर, राहुल जगताप, नरहरि झिरवाळ, अमित देशमुख, प्रदिप जाधव-नाईक, धैर्यशिल पाटील, श्रीमती सुमन पाटील, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"राज्यातील कायदा व सुव्यवस्था नियंत्रणाबाहेर गेल्यामुळे गुन्हेगारांना कायद्याचा व पोलिसांचाही धाक नसणे, पोलिसांवर वारंवार होणारे हल्ले, मोकाट सुटलेले सायबर गुन्हेगार, आर्थिक अडचणीमुळे पोलिसांच्या घराचा प्रश्न अधांतरी असणे, उपनगरीय गाड्यांमध्ये महिला प्रवाशांवर होणारे हल्ले व विनयभंगाचे वाढते प्रमाण, पेट्रोल चोरीचे आधुनिक तंत्र, पोलीस दलातच महिला पोलिसांवर त्यांच्या वरिष्ठांकडून होणारे अत्याचार, उच्चभ्रू वर्गात अंमली पदार्थांचा वाढता वापर, लोकप्रतिनिधींच्या पत्रांना उत्तर अथवा माहिती अधिकार कायद्यानुसारही माहिती न मिळणे, त्यातून सामान्यांची होणारी उपेक्षा तसेच माहिती अधिकार कार्यकर्त्यांवर पोलिसांचे हल्ले व माहिती देण्यास नकार, अनधिकृतपणे राज्यात सुरु असलेल्या सुरक्षा एजन्सीज, अल्पवयीन मुली व मुले यांच्यावर होणाऱ्या अत्याचारात झालेली वाढ, दरोड्यांचे वाढते प्रमाण, वारंवार होणाऱ्या घरफोडी, रस्त्यावरील वाहन अपघातांचे वाढते प्रमाण, त्यात होणारी जिवीत व वित्तहानी, जातपंचायतीचा वाढता प्रभाव, भीमा-कोरेगावसारख्या घटनांमुळे दलितांमध्ये निर्माण झालेली दहशत व भीतीचे वातावरण, प्रादेशिक परिवहन अधिकाऱ्यांच्या मनमानी कारभारामुळे जागेवर बसूनच वाहने प्रमाणित करण्यात येणे, वाहतुकीची मोठ्या प्रमाणात होणारी कोंडी, नियम डावलून वाहनयोग्यता प्रमाणपत्राचे वितरण, भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (अनुसूचित जाती/जमाती) उद्योगासाठी विशेष सामूहिक प्रोत्साहन भत्ता योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी न होणे, वारंवार तोट्यात चालणारे एस.टी. महामंडळ, मोडकळीस आलेल्या बसेस, परिणामी प्रवाशांची सुरक्षितता धोक्यात येणे, अनावश्यक बुलेट ट्रेन व हायपरलुप सारख्या दिवास्वप्नांनी जनतेला घातलेली भुरळ, सागरी सुरक्षा व्यवस्थेकडे झालेले दुर्लक्ष, सागरी आयुक्तालयाची प्रलंबित मागणी, कोकणातील बंदरांचा विकास करण्याकडे झालेले दुर्लक्ष, परिणामी कोकणवासीय जनतेत शासनाप्रती निर्माण झालेला असंतोष, राज्यात आयोजित केलेल्या मॅग्नेटिक महाराष्ट्र परिषदेच्या माध्यमातून १२ लाख १० हजार ४६४ कोटी रुपये गुंतवणुकीचे ४ हजार १०६ सामंजस्य करार झाले असल्याचा शासनामार्फत करण्यात आलेला दावा, तथापि, प्रत्यक्षात हे सर्व करार म्हणजे दिखाऊपणा असल्याचे निदर्शनास येणे, "मेक इन इंडिया" च्या धर्तीवर महाराष्ट्रात स्थापन करण्यात आलेली "मेक इन महाराष्ट्र" परिषद, तथापि, राज्यात गुंतवणूक वाढण्याऐवजी उद्योजकांनी आपली गुंतवणूक काढून घेणे, यावरून मेक इन महाराष्ट्र ते मॅग्नेटिक महाराष्ट्र हा एक प्रकारे आभास निर्माण केला असल्याचे निदर्शनास येणे, महाराष्ट्रात सन २०१५ पर्यंत एक लाख कोटी डॉलरची अर्थव्यवस्था बनविण्याचे स्वप्नचित्र शासन बघत असताना कारखानदारीकडे दुर्लक्ष झाल्याची खंत महिंद्रा अँड महिंद्राच्या व्यवस्थापकांनी व्यक्त करणे, विविध प्रकारच्या जाचक अटींमुळे राज्यातील उद्योग बंद पडून बेरोजगारांच्या संख्येत झालेली वाढ."

नऊ : अर्धा-तास चर्चा (म.वि.स. नियम १४ अन्वये) :-

(गुरुवार, दिनांक ८ मार्च, २०१८ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात

दर्शविण्यात आलेल्या तथापि, चर्चा न झालेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना (सूचना क्र. १ ते ७)

- (१) श्री. विजय वडेटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"चंद्रपूर जिल्हयातील ब्रम्हपूरी तालुक्याची सन १८७४ मध्ये तसेच सावली तालुक्याची सन १९९२ मध्ये निर्मिती होऊनही अद्यापि महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ स्थापन न होणे, ब्रम्हपूरी व सावली हे दोन्ही तालुके धान उत्पादक म्हणून राज्यात प्रसिध्द असून या ठिकाणी एकही उद्योजक उद्योग सुरू करण्यास तयार नसल्यामुळे बेरोजगारांचे रोजगारासाठी शहराकडे होत असलेले स्थलांतर, प्रत्येक तालुका मुख्यालयाच्या ठिकाणी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ स्थापन करावे असा शासनाचा निर्णय असतांनाही या दोन्ही ठिकाणी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ स्थापन न केल्यामुळे नागरीकांमध्ये पसरलेला असंतोष, परिणामी ब्रम्हपूरी आणि सावली येथे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ स्थापन करण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

- (२) श्री. विजय वडेटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"सिंदेवाही (जि. चंद्रपूर) येथील तहसिल इमारत जुनी असून वाढत्या कामकाजाच्या व्यापामुळे सदर इमारत अपुरी पडणे, तालुका स्तरावरील सर्व शासकीय व निमशासकीय कार्यालये एकाच इमारतीमध्ये सुरू करण्याकरिता सिंदेवाही येथे मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारतीचे बांधकाम करण्यासाठी १२ कोटी ३५ लाख रुपयांचा प्रस्ताव सार्वजनिक बांधकाम विभाग, चंद्रपूर यांनी शासनास सादर करून सुमारे दीड वर्षांचा कालावधी होऊनही त्यावर कोणतीच कार्यवाही करण्यात न येणे, परिणामी नागरिकांमध्ये पसरलेला असंतोष, सिंदेवाही येथे मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारतीच्या बांधकामाच्या प्रस्तावास मान्यता देऊन निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

- (३) श्री. संजय केळकर, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"ठाणे शहरात सुमारे ७० हजार भटके कुत्रे असून दरवर्षी ही संख्या दुप्पटीने वाढत असणे, महापालिका हद्दीत श्वान दंशाच्या अंदाजे ३० घटना घडत असून त्यामुळे अनेकजण जखमी होणे, देशात रेबिजमुळे ३५ हजार नागरिकांचा होत असलेला मृत्यु, श्वान दंशावरील लस अथवा औषधे सहजासहजी उपलब्ध होत नसल्याने रुग्णांच्या नातवाईकांना अनेक अडचणींना सामोरे जावे लागत असणे, परिणामी यावर आळा घालण्यासाठी श्वान नसबंदी मोहीम मोठ्या प्रमाणात राबविण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

- (४) श्री. सुनिल प्रभु, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"केंद्र शासनाने मुंबई शहरास स्मार्ट सिटी म्हणून घोषित करणे, स्मार्ट सिटी अंतर्गत देण्यात येत असलेल्या सुविधांमध्ये परिवहन सुविधा महत्वाची असून गत १५ वर्षात २७६६.७० कोटी रुपये इतका तोटा झाला असून बेस्ट उपक्रमावर तेवढेच कर्ज असणे, सदर कर्जाची परतफेड वेळेत न झाल्यास हा उपक्रम बंद होण्याची भिती, बेस्ट उपक्रम बंद झाल्यास ४६ हजार कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांवर उपासमारीचे संकट निर्माण होण्याची शक्यता, सबब, दिल्ली व कर्नाटक राज्याच्या धर्तीवर बेस्ट उपक्रमास सहाय्यनिधी देऊन नव संजिवनी देण्यासाठी करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (५) डॉ. मिलिंद माने, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"नागपूर महानगरपालिकेने कामगारनगर, नारी सिंग रोड, नागपूर येथे आयसोलेशन रुग्णालयासाठी जागा निश्चित करणे, नागपूर येथील रुग्णालयात गॅस्ट्रो व इतर रुग्ण मोठ्या प्रमाणात आढळून येत असून इमामवाडा येथे एकमेव रुग्णालय असून त्याची रुग्णक्षमता अल्प प्रमाणात असल्यामुळे अनेक रुग्णांचा उपचाराअभावी झालेला मृत्यू, त्यामुळे नागपूर शहरात आयसोलेशन रुग्णालयाची निर्मिती करण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

- (६) श्री. मंगलप्रभात लोढा, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबई, ठाण्यात ९० हजार पोलीस कार्यरत असून त्याप्रमाणात पोलीस वसाहतींची संख्या नगण्य असणे, मुंबई शहरातील जुन्या पोलीस वसाहतीमधील निवासस्थानाची झालेली दूरवस्था, पुरेशी जागा नसल्याने कर्मचाऱ्यांना पानकापड, टीनपत्रे उभारून नवीन खोली करून राहावे लागत असणे, पावसाळ्यात घरे गळत असल्यामुळे पोलीस कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना अनेक अडचणींना सामोरे जावे लागत असणे, पोलीस कर्मचाऱ्यांच्या घरांचा प्रस्ताव मंजूरी अभावी प्रलंबित असून सदर प्रस्तावास तात्काळ मंजूरी देण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

- (७) श्री.विजय वडेटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"सावली (जि. चंद्रपूर) येथील २७ वर्षे जुनी पाणी पुरवठा योजना नादुरुस्त

असल्यामुळे पाणी पुरवठा अनेकवेळा बंद राहत असून नागरीकांना पाण्यापासून वंचित रहावे लागणे, २२ गावांच्या टेकडी प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनेची विद्युत देयके ग्रामपंचायतीने भरली नसल्यामुळे प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना वारंवार बंद राहणे, सावली नगरपंचायतीने महाराष्ट्र राज्य सुवर्ण जयंती नगरोत्थान योजने अंतर्गत सावली येथे जलशुद्धीकरण केंद्रासह वाढीव स्वतंत्र पाणी पुरवठा योजना मंजूर करून त्यास निधी उपलब्ध करून देण्याचा परिपूर्ण प्रस्ताव पाठवूनही शासनाने अद्यापि मंजूरी न दिल्यामुळे नागरीकांमध्ये पसरलेला असंतोष, सावली येथे जलशुद्धीकरण केंद्रासह स्वतंत्र वाढीव पाणी पुरवठा योजनेच्या प्रस्तावास तातडीने प्रशासकीय मान्यता व निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(मंगळवार, दिनांक १३ मार्च, २०१८ रोजीच्या बॅलटद्वारे ठरविण्यात आलेल्या प्राथम्यक्रमानुसार दर्शविण्यात आलेल्या सूचना क्र. ८ व ९)

(८) श्री. संग्राम थोपटे, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"शासकीय आश्रमशाळांना अन्न व नागरी पुरवठा विभागाकडून होणारा स्वस्त धान्य पुरवठा माहे एप्रिल, २०१७ पासून बंद करण्यात आल्यामुळे शाळा व्यवस्थापनाला खुल्या बाजारातून ३ ते ४ हजार रुपये क्विंटल दराने धान्य विकत घ्यावे लागणे, परिणामी त्यांना आर्थिक अडचणींना सामोरे जावे लागत असणे, शासनाकडून मिळणाऱ्या तुटपुंज्या अनुदानातून निवासी विद्यार्थ्यांसाठी भोजन, निवास, आरोग्य व इतर सुविधा वाढत्या महागाईमुळे पुरविणे शक्य होत नसल्याने स्वस्त धान्य पुरवठा पूर्ववत सुरु करण्याच्या दृष्टीने शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(९) अॅड. आशिष शेलार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबईसह राज्यात गेल्या वर्षी दोन लाख नव्या क्षयरोग रुग्णांची नोंद होऊन त्यापैकी १ हजार रुग्णांचा पुरेशा उपचाराअभावी झालेला मृत्यू, राज्यात आढळून आलेल्या क्षयरोगाच्या रुग्णांपैकी ६६ टक्के रुग्ण हे मुंबई शहरातील असणे, मुंबईत गर्दीने भरलेल्या लोकलमधून प्रवास करणे, दाट लोकवस्ती, कॉन्ट घरे, प्रदूषण, कुपोषण, अपुरे उपचार यांसह विविध कारणामुळे क्षयरोग मोठ्या प्रमाणावर पसरणे, सन २०२५ पर्यंत देशातून क्षयरोग हद्दपार करण्याचे उद्दीष्ट ठेवण्यात आले असून क्षयरोग निर्मूलनासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

विधान भवन,
मुंबई,
दिनांक : १४ मार्च, २०१८

डॉ. अनंत कळसे,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.